

14-7-2022

Tav: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Onderwerp: Consultatiereactie van Accelerator Hub Planetary Health Nederland op concept-beleidsprogramma Klimaat

Geachte lezer,

De huidige systeemcrises (ecologische, sociale ongelijkheid, veiligheid en biodiversiteitscrisis) vormen de grootste bedreiging voor de volksgezondheid van deze eeuw. Het recente zesde IPCC rapport van het VN klimaatpanel bracht een verontrustende boodschap: de klimaatcrisis ontwikkelt zich sneller dan gedacht, en we kunnen binnen 10 jaar onomkeerbare kantelpunten bereiken. We juichen daarom toe dat er nu klimaatbeleid wordt ontwikkeld voor de periode tot en met 2030; een allesbepalende periode.

Het valt op dat het woord 'gezond' slechts drie keer voorkomt in uw ontwerp-beleidsprogramma Klimaat. In deze consultatiereactie willen wij uw aandacht vragen om een enorme veranderkracht te benutten door meer focus op gezondheid en de zorgsector in uw beleidsplan.

Doelen van het beleid

Uit hoofdstuk 2 blijkt dat uw enige doelstellingen gaan over het terugbrengen van CO₂eq-emissies. Wij missen hierin doelstellingen voor gezondheid en een gezonde leefomgeving. Gezondheid is een mensenrecht (art.25 UDHR) en het hebben van een gezonde leefomgeving ook (resolutie 48/13 UNHRC), en de ecologische crises bedreigen deze mensenrechten. Een focus op gezondheid zou zowel een doel van uw beleid moeten zijn als een middel: we willen dat iedereen een gezond leven kan leiden in een gezonde leefomgeving, en daaraan werken helpt ook bij het behalen van uw CO₂eq-emissiedoelen.

Wij adviseren ook andere planetaire grenzen te expliciteren in uw beleidsplan, zoals:

- Klimaatverandering (reeds aanwezig in uw plan)
- Chemische verontreiniging van het milieu ('novel entities')
- Bescherming biodiversiteit
- Stikstof- en fosforkringloop
- Luchtvervuiling / aerosolen

Meer informatie over de planetaire grenzen:

- <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries/the-nine-planetary-boundaries.html>
- <https://www.pik-potsdam.de/en/news/latest-news/planetary-boundaries-update-freshwater-boundary-exceeds-safe-limits>

Geen welvaart maar welzijn: 'climate and health in all policies'

Met '*Geen welvaart maar welzijn*' quoten we Henk Jans, medisch milieukundige, in zijn opiniestuk in het Parool van 13 juli j.l. Focus op welzijn en gezondheid biedt een wenkend perspectief om ieders gedrag te veranderen. We pleiten daarom voor 'climate and health in all policies'.

Graag wijzen wij u op de recent gereviseerde gedragscode van onze beroepsgroep die aandacht voor klimaat en milieu expliciet als kernwaarde stelt in het artsenvak, evenals het nieuwe hergedefinieerde kader passende zorg waarin aandacht voor klimaat en milieu als wezenlijk onderdeel is opgenomen binnen de de kaders van 'kwaliteit van zorg'. Hieruit volgend is de reactie op deze internetconsultatie van onze beroepsgroep KNMG dd 14/7 jl. helder en onderstreept temeer het maatschappelijk belang bewust te zijn van het *gezondheidsbelang* van klimaatadaptatie- en mitigatie. Wij roepen evenals de KNMG op dit te expliciteren in het klimaatbeleid en gezondheid en klimaat centraal te stellen op alle beleidsterreinen.

Benut de stem van de zorgverlener ter bevordering van draagvlak voor uw klimaatbeleid: doe een expliciet appel op de zorgsector en het gezondheidsargument in uw klimaatbeleid

Historisch gezien is het de kracht van 'ongewone coalities' die vaker de versneller blijkt te zijn van grote maatschappelijke omwentelingen.

Zorgen om de eigen gezondheid vormen voor velen een grotere motivator dan zorgen maken over toekomstige generaties. Daarnaast genieten zorgverleners een hoog vertrouwen in de samenleving: verpleegkundigen staan op plaats 1 in de vertrouwensindex, artsen op plaats 2. Een boodschap van hen zal eerder aankomen dan van een politicus. Tel daarbij op dat we in Nederland meer dan 1 miljoen van deze zorgverleners hebben, en je kunt je wel een inbeelding maken van de enorme transformatieve kracht van deze beroepsgroep.

'De klimaatcrisis is de grootste bedreiging voor de volksgezondheid van deze eeuw.' Een duidelijke boodschap van de Wereldgezondheidsorganisatie en de 'Code Rood' oproep van het toonaangevende medische tijdschrift The Lancet. Meer dan 350 internationale gezondheidsorganisaties en 200 medische tijdschriften riepen recent wereldleiders op tot méér dan actie; "*Wealthy nations must do much more, much faster*". Kortom, de tijd dringt en de 'window of opportunity' wordt dagelijks kleiner bij uitblijven van snelle actie.

De zorgsector kan - met zijn uitvoerige expertise en snelle toegang tot de meest recente literatuur aangaande het gezondheidsargument - gezien worden als 'ongewone coalitiepartner' en kan dan ook met recht een belangrijke pleitbezorger van klimaatactie worden. Dit is een belangrijke schakel die ons kan versnellen naar een *social tipping point*: het punt waarop verandering dusdanig breed gedragen en herkend wordt, dat een kritiek omslagpunt is bereikt en 'als vanzelf' wordt omgezet in nieuwe sociale waarden, normen en gedrag.

‘Planetary Health’ in al het onderwijs

Voor effectieve gedragsverandering is niet alleen bewustwording noodzakelijk, ook handelingsopties dienen verkend te worden. De basis hiervoor ligt in het onderwijs. Zoals wij eerder ook in onze door de zorgsector breed ondertekende code rood brief ‘hulpverleners luiden noodklok’ opriepen, pleiten wij voor het belang van ‘*Planetary Health*’ onderwijs in het gehele onderwijssysteem, van jong tot oud, met gezondheid en welzijn als uitgangspunten.

Over Planetary Health: Onze gezondheid is afhankelijk van het ecosysteem waarin wij leven. Planetary Health is een internationaal state-of-the-art transdisciplinair (wetenschaps)gebied, gelanceerd in 2015 door het toonaangevende medische tijdschrift The Lancet en sindsdien volop in ontwikkeling. Het Planetary Health perspectief ziet gezondheid en welzijn in directe samenhang met de negen ecologische grenzen van de aarde en sociaal- economische, cultureel-systemische en politieke factoren.

Het planetary health perspectief is inmiddels een 'krachtenbundel van expertise' gevormd tussen uiteenlopende wetenschapsgebieden, experts en burgerbewegingen. Dit met de kijkrichting op en intensieve samenwerking voor een duurzame leefwereld en een houdbare toekomst. De verbinding tussen gezondheid en welzijn van mens, plant en dier is hierin de centrale kernwaarde. (zie ook deze korte video uitleg over Planetary Health)

Afsluitend, om invulling te geven aan bovenstaande, zouden wij de volgende suggestie voor het ontwerp-beleidsprogramma Klimaat aan willen dragen:

1. Stel het gezondheidsargument en pleitbezorging uit de zorgsector centraal in het klimaatbeleid
2. Integreer klimaat en gezondheid in beleid op alle beleidsterreinen
3. Integreer kennis over ‘Planetary Health’ in al het onderwijs

Vanzelfsprekend zijn wij - met onze brede (inter)nationale netwerk op het nog jonge ‘Planetary Health’ wetenschapsvakgebied - bereid verder mee te denken waar u dat nodig acht.

Met vriendelijke groeten,

Accelerator Hub Planetary Health (Nederland)

<https://www.planetaryhealthhub.nl>

Contact:

Jorieke van der Stelt / info@planetaryhealthhub.nl

Over de Accelerator Hub Planteray Health

De Accelerator Hub Planetary Health is begin 2022 opgericht door zorgprofessionals waaronder artsen, verpleegkundigen, wetenschappers en studenten.

Netwerken waar wij bij betrokken zijn: de Code Rood brief/petitie, Zorg voor Klimaat, De Duurzame Verpleegkundige, De Co2-assistent, IFMSA-NL, Kenniscentrum Global Health, Med-zero, De Duurzame Dokter, Dit is goede zorg, Duurzame Doorbraak Dialoog / zorg, The thoughtful travel pledge

Onze missie als zorgprofessionals is het beschermen van de nabije toekomst namens alle kinderen op de wereld en de daaropvolgende generaties.

Wij streven naar:

- 1) '*Planetary Health*' door middel van een exponentiële versnelling van de *cruciale transitie naar een duurzame en gezonde maatschappij* én zorgsector ('mitigatie')
- 2) Vergroting van onze *gezamenlijke veerkracht* door effectieve aanpassingsstrategiën in een snel veranderende wereld met steeds grotere crisisintensiteit ('adaptatie')

Wij doen dit door te *verbinden, versterken en versnellen*.